

tum habeat; contrarium tamen non inuerosimiliter probari potest ex dictis Cap. 6. Si enim Religiosi compelli possint ad acceptandam Parochialem curam, quod & P. Suarez ibidem adductus videtur docuisse; consequenter etiam compelli poterunt ad rectum administrationis modum: quia sicut ipsum Parochiale officium materia obedientiae est, ita & illa quae ad ipsum spectant, salua Ordinarium potestate.

Circa obligationem habendi Socium ex eadem Religione,

Quid iure statutum, cum distinctione Monachorum, & Canonicorum.

64 Affirmant communiter Doctores, si Beneficium Regulare sit, & Religioni pleno iure subiectum, ex Cap. Monachi de Statu Monachorum & Cap. Quod Dei timorem, eodem tit. Si vero pleno iure subiectum non sit, & ita neque Parochus amobilis ad nutum, secus censent: quia in priori casu, cum sub obedientia Religionis maneat, ad eius Praelatos spectat decernere eorum modo viuendi prouidere: quod cum cesset in posteriori, quandoquidem Religiosus ab obedientia Praelatorum eximitur, non est obligatio Socium tribuendi. Sic P. Suarez Cap. 19. citato num 28. P. Palus Disput. 4. Puncto 25. num. 4. P. Pellizarius num. 121. & plures alij, quos adducit P. Sancius Cap. 6. citato num. 39. ubi alios modos dicendi commemorat: eum autem sequitur, vt Religiosi Monachorum nomine designati, semper ad id teneantur, non vero Canonici Regulares, nisi quando commode possunt: sic enim videtur decerni in praedicto Cap. Quod Dei timorem. Et quidem ita est, pro quo sola littera inspectio sufficit, ex qua sunt illa. Licet autem in Lateranensi Concilio de Monachis cauatur, ne singuli per villas & oppida per quascumque Parochiales ponantur Ecclesias &c. Quia tamen istud de Canonici Regularibus specialiter non cauetur, qui est ad sanctorum Monachorum consortio non putentur seruandi, regule tamen inferunt laxiori &c. Iuxta quae manifestum est inter Monachos & Canonicos quoad habendum Socium diuersam Iuris dispositionem induci. Cum ergo in fine sic additur: Sic annuendum duximus postularis, vt exercens Plebani officium, si commode fieri poterit, vnum Canonicum Regularem tecum habeas ad cautelam: cuius in iis, quae Dei sunt, & Regularis obseruantiae, tam consortio, quam solatio perfruaris. Cum inquam sic additur, obligatio nulla, quae peccatum importet, imponitur; alia inter Monachos & Canonicos nullum esset discrimen, quod tamen Innocentius Tertius ibidem intendit stabilire.

Ca. Quod Dei timorem, de Statu Monachorum.

Commoda illius expositio.

Quod ergo dicitur, Si commode fieri poterit, ad voluntatem est Beneficiarij penitus referendum: commode enim non potest fieri, quod est reuoluenti inclinatione faciendum, quamuis alia ratione sustentationis & habitationis, commoditas non deficiat. Idem igitur videtur, acsi diceret, Si molestum non sit futurum. Et tunc consilium est, & praeterea licentia conceditur vt socius pariter morari cum illo possit, quia de hoc forsitan aliquis dubitaret, an scilicet Canonicus non Parochus extra Conuentum cum Parocho habitare valeret, cum sit extra Claustra constitutus.

65 Quidquid de hoc sit, in Parochis Indorum specialis ratio ad non habendum Socium occurrit, quia propter necessitatem illis est Parochialis cura commissa, vt Pius V. in sua exprimit concessione; ratione cuius necessitatis etiam fieri coeptum, vt Religiosi sine socio in Parochiis degerent; quod & postea, eorum etiam aucto numero, sic etiam factum & continuatum, vt iam obligatio dicta videatur consuetudine penitus abrogata. Pro quo & aliorum potest sententia succurrere apud P. Sancium supra, dicentium Monachos & Canonicos Regulares teneri ad habendum Socium, Si commode fieri poterit: & in hoc esse illos prorsus aequales, discrimenque a Pontifice constitutum in eo consistere, vt Canonici facilius quam Monachis Parochialia Beneficia conferantur. Quod equidem probabile est: vbi & alium explicandi modum possumus adhibere: Pontificem scilicet ita Parochialem curam illi, de quo erat sermo, concedere, vt licet Regulae inferuiret laxiori, Monachorum tamen subire obligationem deberet, habendi scilicet Socium ad cautelam. Discrimen ergo a Pontifice traditum inter Monachos & Canonicos, in eo est, in quo a Pontifice constituitur, quod scilicet isti Regulae inferuirent laxiori: sed eo non obstante statuit, cum de Parochiali cura agitur, quoad obligationem habendi socium penitus exaequandos. Obligatio autem vtrorumque est. Si commode fieri poterit. Id quod respectu Indorum Parochorum frequenter accidit quia vel idonei deficiunt: vel, si extent, vitam illam solitariam renuntiant: vel a Praelatis non conceduntur, quia eos pro Conuentibus necessarios iudicant: vel quia vt in plurimum molesti sunt, nec solatio, vt Pontifex ait, sed tormento: vnde non videtur circa hoc scrupulus iniiciendus. Ex quo & commodum illud sequitur, vt non multiplicetur eorum numerus, qui vitae laxiori assueti, difficile ad domesticam obseruantiam reuocantur. Pro quo P. Suarez Cap. 19. citato num. 21. optime philosophatus, dum ait quod reuocatio Religiosi ad Claustrum est valde vitis, & vicissitudo illa est moraliter necessaria ad bonum Religionis; ne per longam consuetudinem existendi extra Claustrum amittat Religiosus consuetudinem etiam obediendi; & alius Religiosos motus &c.

In Parochiis Indicis obligatio nem esse.

Quorumdam sententia, & explicatio. Cap. citati.

Alius explicandi modus.

66 Illud tamen hoc loco addendum teneri Religiosum Parochum pro habendo socio sollicitudinem adhibere, & Praelatum Religionis praebere illum, quando ob Paracianorum numerum, aut oppidorum distantiam, vel alia ex causa nequit commode administrare. Et tunc quidem ad Ordinarium prouidentiam spectat Parochiae diuisio, concurrente Patrono. Neque enim hic locum habet priuilegium, de quo P. Pellizarius supra num. 113. 5. Queri potest, Ordini Ierosolymitano concessum, vt ob numerositatem nequeat Episcopus Parochias dismembrare: quod participant aliae Religiones: quia cum Parochiae Indicae saeculares sint, & precario a Religiosis habeantur, de illis diuersa est ratio. Pro quo Concilium Limense Tertium Act. 3. Cap. 11. sic loquitur: & antiquissima Iura, & nouissima Concilij Tridentini Decreta (Sessio 21. Cap. 4. de Reformat.) Episcopus magnopere admonent, ne plures Parochianos Rectori alicui committi patiatur, quibus

Obligatio nem extarre, si numerus Paracianorum sit magnus. &c.

Concilij Limen. 3. Decretum quibus

circa numerum Parochianorum.

quibus possit sufficere ad Ecclesiastica Sacramenta administranda, & diuinum cultum peragendum. Quod mature expendentes Patres in hac ipsa urbe iam pridem ad Synodum Prouincialem congregati: vt animas suas liberarent, super speculam Domini consulti, clara voce pronuntiarunt, restatque sunt, iudicare se non posse vni Rectori plures Parochianos Indos quam quadringentos tute committi: sed neque ipsis adhuc quadringentis vnum sufficere certo se affirmare: interim tamen id tolerandum esse. Post haec, & alia sic concluditur: Itaque censens in quocumque populo Indorum, qui contineat Parochianos trecentos, aut etiam ducentos, proprium Parochum debere constitui. Cum autem pauciores fuerint quam ducenti, curet, & efficiat Praelatus vt eo reducantur, vbi commode regi possint. Haec iuxta duo Concilia; vt videant Parochi, in quorum populis Indi multiplicati sunt supra numerum, quomodo debeant eidem aduocato socio subuenire.

Excusationem esse inualidam ex eo quod salarium non augeatur, ex illius superabundantia ostenditur.

67 Neque enim causari possunt se ad id non teneri, dum salarium non augeatur, scientibus Episcopis Paracianorum excessum, neque ignorante Patrono, quibus est potius defectus, qui in administratione obuenerit, imputandus. Nam, vt in eodem Concilij loco habetur, emolumenta Parochorum maiora sunt, quam eorum singulis debeantur: sic enim ibi: Cum praesertim Indorum tributa, quae Doctrina potissimo titulo exiguntur, tanta sint, vt longe plures Ecclesiasticos Ministros non raro alere possint. Sic ibi. Quibus addenda obuentiones pro Indorum numerositate

multiplices. Deinde. Et, si salarium non augeatur, tenentur Parochi dum morbo impediuntur, Paracianis de Ministro prouidere, quia id exigit Pastoralis cura: ergo & in casu, de quo loquimur. Et cum hoc onere videntur Beneficia ista conferri, licet in collatione ipsa illud non exprimat. Quod quidem in Parochiis Religiosis euidentius apparet, quia illis pro sustentatione pauciora sufficiunt, vnde, & iubentur habere socium ad cautelam, consortium, & solarium, iuxta dicta. Et ita supponitur obligatio ad eorum sustentationem: ergo multo magis in partem sollicitudinis, quando illa necessaria est. Vnde si requisiti Praelati Socium tradere nequeant, aut nolint, cum possint, debent Parochi saecularem Sacerdotem aduocare, etiam si praecipuum Praelatorum id verantium extet: quia in eo & charitas, & iustitia aliud manifestissime persuadent. Quod si etiam certam summam contribuere Prouinciali, aut Conuentui alicui, praecipuo imposito, compellantur, & eam in stipendium coadiutoris insulant, ad illam, neque aliquam eius tenentur portionem in foro scienter & affirmare cum veritate, & etiam iuramento possunt, emolumenta fuisse talia, vt ad contributionem dictam minime fuerint sufficientia. Si eis fides adhibeatur, bene quidem res se habebunt: sin minus, patientia illis necessaria erit, quia redde re compellentur; sed non ideo, vt credo, fame morientur. Pro quibus haec sit satis atenuisse.

TITVLVS XVIII DE PRÆBENDARIIS ECCLESIA RV M CATHEDRALI VM INDICARVM

Orum supra Parochos nota excellentia est: sed cum de Ministris salutis Indorum quarendae praepositis, & Episcoporum praecipuis adiutoribus tractatio nostra procedat, illos est visum praemisisse. Cum aliis ob peculiarem Curam animarum, in qua Parochi ad Episcopalis sollicitudinis partem aduocantur, fiat qui tractationem de Parochiis tractationi de Praebendariis praeponebam arbitrentur, vt videri potest apud P. Bauny Tomo 1. aut etiam anteponant quatenus ex minus perfectis ad perfectiora procedunt; eo quod Beneficia Curam animarum habentia simplicibus perfectiora quoad substantiam videantur; immo & reuera sint: iuxta quae de illis agit P. Azor Tomo 2. Lib. 3. qui de Parochis Cap. 12. Sed hoc parui momenti est: nec Domini Praebendarij multum de ordine curabunt, dummodo illis hoc nostro labore aliquantulum feruiamus. Sit ergo pro ipsis

CAPVT I.

An prouisionis titulum accipientes pro Cathedralium Indicarum Praebendis, si admittant, debeant statim ad feruiendum, praesentatione exhibitâ, se conferre.

Prouisionis Regia stylus, assignatione temporis.

Quando Reges nostri aliquos ad Indicas solent praesentare Praebendas, in prouisionis schedulis spatium etiam soliti sunt satis competens temporis assignare, in-

tra quod sic prouisi Regia praesentatione Praelato Ecclesiae exhibitâ, debeant suum ministerium auspicari, non valitum aliter, vt in eadem exprimi consuevit. Et causa quidem longi spatij, duorum scilicet, aut trium annorum, ex distantia desumitur, & nauigationum incertitudine. Contingit autem multoties aliquos prouisionem dictam accipientes totum illud spatium expectare, cum breuiori possint ad Ecclesiam sibi assignatam accurrere, Regiae beneficentiae fructum accepturi. Circa quod merito dubitari potest, an tuta conscientia fieri possit. Et pro parte affirmatiua fiat prouisionis ipsius tenor, cui se potest

Formulam prouisionis D. Villaroel. quest. 19. Art. 3. in 18.